

Richtlijnen voor filosoferen met kinderen/jongeren

Filosoferen gaat altijd over gezamenlijk onderzoeken.
Dus ook de gesprekleider/leerkracht weet het antwoord niet.

Spelregels:

- Zorg dat iedereen elkaar ziet (liefst kringopstelling)
- Niet iedereen denkt even snel, houd daar rekening mee
- Behandel elke bijdrage liefdevol, maar....:
- Je mag een opmerking diskwalificeren
- Deelnemers mogen zwijgen
- Alleen inbreng van aanwezigen (dus niet toen mijn broer/kennis etc.)
- Benoem alles wat jij doet/ wat er aan de hand is
- (Soms is het fijn om mee te schrijven voor jezelf zodat je nog iets terug kunt halen)
- Je begint het gesprek met een startvraag (zie hieronder)
- Eindig het gesprek altijd met een afronding (let op de tijd)

Vervolg vragen in het gesprek:

- Verduidelijking (dus leg uit?)
- Reden (dus waarom?)
- Veronderstelling (dus waar baseer je dat op?)
- Ander gezichtspunt (dus vraag een ander die eerder iets anders heeft gezegd: hoe zie jij dat?)
- Als het gesprek stagneert (samenvatten of vraag of wie wil nog iets toevoegen?)

Afronden:

- Haal de lijn van het gesprek terug
- Vervolg/verwerking van het gesprek kan dmv het maken van een gedicht/tekening/scène
- Verwijs naar website voor meer informatie over het onderwerp